

**Daniel
Kehlmann**
Sláva

Mladá fronta

Daniel
Kehlmann

Sláva

Román v devíti příbězích

Kniha vychází s laskavou podporou rakouského
Ministerstva pro vyučování, umění a kulturu.

Dieses Buch wurde freundlich aus den Mitteln des Österreichischen
Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur gefördert.

bm:uk

Copyright © Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg, 2009

Czech edition © Mladá fronta, 2009

Translation and Epilogue © Tomáš Dimter, 2009

HLASY

Ještě než Ebling dorazil domů, zazvonil mu mobilní telefon.

Celé roky se zdráhal koupit si ho, protože byl technik a té věci nedůvěřoval. Jak to, že nikomu nevadilo přidržovat si u hlavy zdroj agresivního záření? Jenže Ebling měl ženu, dvě děti a pár kolegů v práci, a navíc si ustavičně někdo stěžoval, že není k zaštížení. Tak se nakonec podvolil, zakoupil přístroj a rovnou jej nechal prodavačem aktivovat. Proti vlastní vůli byl ohromen: přístroj byl přímo perfektní, výtečně tvarovaný, hladký a elegantní. A teď, znenadání, zvonil.

Váhavě hovor přijal.

Nějaká žena se dožadovala jakéhosi Raffa, Ralfa nebo Rauffa, jménu nerozuměl.

To bude omyl, řekl, špatné číslo. Žena se omluvila a zavěsila.

Večer pak další telefonát. „Ralfe!“ křičel ochraptěle jakýsi muž. „Jak je, jak se máš, ty parchante?“

„Máte špatné číslo!“ Ebling seděl vzpřímeně v posteli. Už bylo po desáté a manželka na něj hleděla vyčítavě.

Muž se omluvil a Ebling přístroj vypnul.

Druhý den ráno našel tři hlasové zprávy. Poslechl si je v rychlovlaku cestou do práce. Jakási žena chichotavě prosila, ať jí zavolá zpátky. Někáký muž hulákal, že by měl okamžitě dorazit, už prý na něho nehodlají čekat; v pozadí se ozývalo cinkání skleniček a hudba. A pak znovu ta žena: „Ralfe, kde jsi?“

Ebling vzdychl a zatelefonoval na zákaznickou linku.

To je zvláštní, řekla žena znuděně. K něčemu takovému by vůbec nemělo dojít. Nikdo nedostane číslo, které už má někdo jiný. Na to existuje celá řada bezpečnostních opatření.

„Jenže se to stalo!“

Ne, opáčila žena. To prý není možné.

„A co s tím budete dělat?“

Odpověděla, že prý neví. Něco takového totiž není možné.

Ebling otevřel pusku a zase ji zavřel. Věděl, že někdo jiný by se teď pořádně rozcítil – jenže on ne, neměl to zkrátka v povaze. Jediným stiskem hovor ukončil.

Za pár vteřin se zase ozvalo zvonění. „Ralfe?“ zeptal se jakýsi muž.

„Ne.“

„Co ne?“

„Tohle číslo... Byl jste nedopatřením... Vytočil jste špatné číslo.“

„Tohle je Ralfovo číslo!“

Ebling zavěsil a telefon zastrčil do kapsy saka. Vlák byl zase přecpaný, takže Ebling musel i dneska stát. Z jedné strany se k němu tiskla tělnatá žena, z druhé na něho jako na spiklence upřeně hleděl nějaký kníratý chlápek. Bylo toho spoustu, co Ebling neměl ve svém životě rád. Vadilo mu, že jeho žena bývá tak roztržitá, že čte hloupé knížky a že tak bídne vaří. Vadilo mu, že nemá inteligentního syna a že mu vlastní dcera připadá tak cizí. Vadilo mu, že přes tenké stěny pokaždé slyší souseda chrápat. Obzvláště mu ale vadí jízdy vlakem v dopravní špičce. Pokaždé tak těsno, pokaždé narváno, a nikdy to tam nevoní.

Svoji práci měl ale rád. On a tucty kolegů pod lampami, vydávajícími zářivé světlo, zkoumali rozbité počítače, které jim posílali obchodníci z celé země. Věděl, jak křehké jsou ty drobné myslící destičky, jak složité a tajemné. Nikdo je úplně ne-

prohlédl; nikdo nemohl doopravdy říct, proč najednou přestaly fungovat nebo začaly dělat prapodivné věci. Už dávno se nehledaly příčiny; náhradní díly se vyměňovaly tak dlouho, dokud celé zařízení zase nefungovalo. Často si představoval, kolik toho ve světě závisí na těchto přístrojích, o nichž přece věděl, že je to pokaždé výjimka a málem zázrak, když dělaly přesně to, co měly. Večer v polospánku ho takhle představa zneklidňovala – všechna ta letadla, elektronicky řízené zbraně, počítače v bankách –, někdy dokonce tak, že se mu rozbušilo srdce. Elke se ho pak rozmrzele vyptávala, proč neleží klidně, to by prý taky mohla sdílet lože rovnou s míchačkou, a on se omlouval a přitom ho napadalo, že mu už matka říkávala, jak je přecitlivělý.

Když vystupoval z vlaku, zazvonil mu telefon. Byla to Elke a chtěla, aby večer cestou z práce ještě koupil okurky. V supermarketu u nich v ulici jsou teď prý laciné.

Ebling to slíbil a rychle se rozloučil. Telefon zazvonil znovu a nějaká žena se ho zeptala, jestli si to dobře rozmyslel, že takovou, jako je ona, by nechal jen idiot. Anebo si myslí něco jiného?

Ne, řekl, bez váhání, myslí si totéž.

„Ralfe!“ Zasmála se.

Eblingovi se rozbušilo srdce a vyschlo mu v hrdle. Zavěsil.

Celou cestu do firmy byl zmatený a nervózní. Očividně měl původní majitel čísla podobný hlas jako on. Znovu zavolal na zákaznickou linku.

Ne, řekla opět žena, nemohou mu dát jiné telefonní číslo, jedině že by si to zaplatil.

„Jenže tohle číslo patří někomu jinému!“

To není možné, opáčila. Existují...

„Bezpečnostní opatření, já vím! Ale neustále někdo volá na moje číslo a dožaduje se... Víte, já jsem technik. Víím, že se

na vás ustavičně obrazení lidé, co o ničem nemají ani páru. Jenže já jsem z oboru. Vím, jak to...“

Ona s tím nic dělat nemůže, řekla. Postoupí jeho žádost dál.
„A potom, co se stane potom?“

Potom, řekla, potom se uvidí. Ale to už přesahuje její pravomoci.

Ono dopoledne se nedokázal soustředit na práci. Trásl se mu ruce a o polední přestávce neměl hlad, přestože byl zrovna vídeňský řízek. V kantýně nemívali vídeňské řízky tak často, a normálně se na něj těšil už den předem. Tentokrát ale zastrčil ták s nedojedeným řízkem do stojanu, uchýlil se do tichého koutu jídelny a zapnul telefon.

Tři hlasové zprávy. Dcera chtěla, aby ji vyzvedl po hodině baletu. Překvapilo ho to, nevěděl ani, že tančí. Pak ho nějaký muž prosil, aby mu zavolal zpátky. Nebylo zřejmé, komu zpráva patřila: zda jemu, nebo tomu druhému. A potom jakási žena, co se ho ptala, proč se dělá tak vzácným. Její hlas, hluboký a podmanivý, ještě nikdy neslyšel. Právě když chtěl telefon vypnout, zase zazvonil. Číslo na displeji začínalo znaménkem plus a dvaadvacítkou. Ebling nevěděl, co je to za stát. V zahraničí skoro nikoho neznal, jen bratrance ve Švédsku a starou tlustou ženskou v Minneapolis, co každý rok na Vánoce posílala fotku, na které s úsměvem pozvedá skleničku. *Na Vás, milí Eblingovi* stálo na rubu, a ani on, ani Elke nevěděli, čím vlastně byla příbuzná. Přijal hovor.

„Uvidíme se příští měsíc?“ volal nějaký muž. „Pojedeš přece na festival do Locarna? Bez tebe to nezvládnou, ne za těchhle okolností, Ralfe, co říkáš?“

„Asi pojedu,“ řekl Ebling.

„Ten Lohmann. Dalo se to čekat. Už jsi mluvil s lidma z Degetelu?“

„Ještě ne.“

„Ale je na čase! Locarno nám může dost pomoci, stejně jako Benátky před třema rokama.“ Muž se rozesmál. „A jinak? Co Clara?“

„Jojo,“ prohodil Ebling.

„Ty starej kanče,“ řekl ten druhý. „To snad není možný.“

„Taky si říkám,“ podotkl Ebling.

„Seš nachlazeněj? Zníš nějak divně.“

„Musím teď... něco zařídit. Zavolám zpátky.“

„No dobře. Ty se nikdy nezměníš, co?“

Muž zavěsil. Ebling se opřel o zeď a mnul si čelo. Potřeboval chvíli, aby se probral: Kantýna, kolegové vedle jedli řízky. Právě ho míjel Rogler s plným tácem.

„Nazdar Eblingu,“ řekl Rogler. „Všechno v pohodě?“

„Jasně.“ Ebling vypnul telefon.

Celé odpoledne byl mimo. To, která součástka byla v počítači rozbitá a jak mohlo dojít k chybám, které obchodníci popisovali v kryptických hlášeních – *podle zákazníka zmáčknut reset kv. vypnutí krátce př. displej, ale ukazuje zero* –, nic z toho ho dnes prostě nezajímalo. Byl to stejný pocit, jako když má člověk něco, na co se těší.

Oddaloval ten okamžik. Telefon měl vypnutý, když jel vlakem domů, pořád vypnutý, když v supermarketu kupoval okurky, a i při jídle s Elke a dvěma dětmi, co se kopaly pod stolem, zůstal telefon v kapse, ale nemohl na něj přestat myslet.

Potom sešel do sklepa. Páchlo to tam zatuchlinou, v jednom rohu se vršily bedny od piva, v další části dočasně rozložená skříň z IKEA. Ebling zapnul telefon. Dvě zprávy. Právě když si je chtěl poslechnout, zavibroval mu telefon v dlani: Někdo volal.

„Ano?“

„Ralfé.“

„Ano?“

„Co se děje?“ Smála se. „Ty si se mnou hraješ?“

„To bych nikdy neudělal.“

„Škoda!“

Chvěla se mu ruka. „Máš pravdu. Vlastně bych... rád bych si s tebou...“

„Jo?“

„... pohrál.“

„A kdy?“

Ebling se ohlédl. Znal tenhle sklep jako nic jiného na světě. Všechny ty věci sem vlastnoručně odnosil. „Zítra. Řekni kdy a kde. A já tam budu.“

„Myslíš to vážně?“

„Uvidíš.“

Slyšel, jak se zhluboka nadechla. „V *Pantagruelovi*. V devět. Udělej rezervaci.“

„Dobře.“

„Víš, že to není rozumné.“

„A koho to zajímá?“ zeptal se Ebling.

Zasmála se, potom zavěsila.

Té noci se po dlouhé době zase dotkl své ženy. Nejprve byla jen zaražená, potom se vyptávala, co se děje a jestli něco pil, pak ztichla. Dlouho to netrvalo, a ještě když ji pod sebou cítil, měl pocit, jako by se dopouštěli nějaké nepřístojnosti. Její ruka mu zaklepala na rameno: Nemůže prý dýchat. Omluvil se, ale trvalo ještě pár minut, než toho nechal a svalil se na stranu. Elke rozsvítila, vyčítavě se na něho podívala a zmizela v koupelně.

Do *Pantagruela* pochopitelně nešel. Celý den nechal telefon vypnutý a v devět večer seděl se synem před televizí a dívali se na druholigový fotbalový zápas. Vnímал elektrizující chvění, bylo mu, jako by nějaký jeho dvojenec, zástupce jeho samého v jiném univerzu právě vcházel do drahé restaurace a setkal se tam

s vysokou, krásnou ženou, která mu pozorně naslouchala, která se smála, když řekl něco duchaplného, a jejíž ruka se tu a tam, jakoby nedopatřením, dotkla té jeho.

V poločase sešel do sklepa a zapnul telefon. Žádná zpráva. Čekal. Nevolał nikdo. Teprve po půl hodině telefon zase vypnul a šel si lehnout; už se dál nedokázal tvářit, že ho zajímá fotbal.

Nedařilo se mu usnout a krátce po půlnoci vstal a odšoural se, bosý a v tílku, zpátky do sklepa. Zapnul telefon. Čtyři zprávy. Ještě než si je mohl poslechnout, ozvalo se zvonění.

„Ralfé,“ řekl jakýsi muž. „Promiň, už je pozdě... Ale je to důležitý! Malzacher trvá na tom, abyste se pozítří sešli. Celý projekt je na vážkách! Bude u toho i Morgenheim. Víš, co je ve hře!“

„Mně je to fuk,“ řekl Ebling.

„Zbláznil ses?“

„To se uvidí.“

„Ty ses fakt pomát!“

„Morgenheim blafuje,“ řekl Ebling.

„Každopádně máš odvahu.“

„Jasně,“ řekl Ebling, „odvaha mi neschází.“

Když si chtěl poslechnout zprávy, zase se ozvalo zvonění.

„Tos neměl dělat!“ Její hlas byl chraptivý a stísněný.

„Kdybys jen věděla,“ řekl Ebling. „Měl jsem příšernej den.“

„Nelži.“

„Proč bych ti lhal?“

„Stejně je to kvůli ní! Už to... zase... táhnete spolu?“

Ebling mlčel.

„Tak to aspoň přiznej!“

„Nebuď bláhová!“ Říkal si, jakou asi z těch žen, jejichž hlasy znal, měla na mysli. Kéž by toho o Ralfově životě věděl víc; koneckonců teď byla malá část Ralfova života i jeho životem. Co asi Ralf dělal, čím se živil? Proč někteří dostanou všechno a druzí tak

málo; někomu se toho povede spoustu, jiným nic, a s výdělkem to nemá nic společného.

„Promiň,“ řekla tiše. „Je to s tebou kolikrát... těžký.“

„Já vím.“

„Ale někdo jako ty... není jako ti ostatní.“

„Kéž bych byl jako ostatní,“ řekl Ebling. „Ale nikdy jsem nevěděl, jak na to.“

„Tak zítra?“

„Zítra,“ potvrdil Ebling.

„Jestli zase nepřijdeš, je konec.“

Zatímco se mlčky vracel nahoru, přemítal o tom, jestli tenhle Ralf skutečně existuje. Najednou mu připadalo nepravděpodobné, že by tam venku existoval Ralf, zařizoval by si svoje věci a nic o něm nevěděl. Možná byl Ralfův život vždycky určený jemu, možná jen náhoda zaměnila jejich osudy.

Další vyzvánění. Přijal hovor, poslouchal pár vět a zvolal: „Zrušit!“

„Prosím?“ zeptal se šokovaný ženský hlas. „Přijel jenom kvůli tomu, domlouvali jsme to setkání tak dlouho, aby...“

„Nejsem na něho odkázaný.“ O kom mohla být řeč? Co by za to dal, aby to zjistil.

„Ale ano, jsi!“

„To se ještě ukáže.“ Naplnila ho euforie, jakou dosud nepoznal.

„Když myslíš.“

„Samozřejmě!“

Ebling musel odolat pokušení vyzvědět, oč vlastně jde. Zjistil, že může říkat cokoli, dokud nepoloží otázku, ovšem jakmile by chtěl něco vědět, lidi by okamžitě pojali podezření. Včera mu nějaká žena, jejíž chraplavý hlas se mu tak zamlouval, bez okolků řekla, že není Ralf – a to jen proto, že zjišťoval, kde v Andalusii vlastně byla ono léto před třemi roky. Tak by se toho o onom

muži nikdy mnoho nedozvěděl. Jednou se Ebling zastavil před plakátem nového filmu s Ralfem Tannerem a na několik prchavých chvil si představoval, že možná má telefonní číslo známého herce, že to byli jeho přátelé, spolupracovníci a milenky, s nimiž už týden hovořil. Možná to tak bylo: Tannerův a jeho hlas si byly podobné. Ale potom zavrtěl hlavou, ušklíbl se a pokračoval dál. Beztak už to nebude dlouho trvat. Nedělal si iluze, dřív nebo později bude chyba napravena a telefon zmlkne.

„Zase ty? Nemohl jsem do *Pantagruela*. Vrátila se.“

„Katja? Chceš říct, že... už jsi zase s Katjou?“

Ebling přikývl a napsal jméno na list papíru. Domníval se, že žena, s níž mluvil, se jmenovala Carla, jenže pro to neměl dost indicíí, aby si troufl ji takhle oslovit. Bohužel do telefonu už nikdo neříká své jméno: Ukazovala se čísla, a každý vycházel z toho, že ten druhý ještě předtím, než hovor přijme, ví, kdo volá.

„Tohle ti neodpustím.“

„Je mi to líto.“

„Blbost. Není ti to líto!“

„Teď jo.“ Ebling se opřel o postranici skříně z IKEA. „Možná ne. Katja je úžasná.“

Chvíli křičela. Nadávala a hrozila a potom navíc brečela. Ale nakonec to byl Ralf, kdo způsobil tenhle zmatek, a proto Ebling nemusel mít špatné svědomí. S bušícím srdcem jí naslouchal. Ještě nikdy nebyl duši rozčilené ženy tak blízko.

„Seber se!“ řekl ostře. „Nemohlo to fungovat, to ti přece muselo být jasné!“

Když zavěšila, postál ještě chvíli s mírným pocitem malátnosti a naslouchal tichu, jako by bylo odněkud ještě slyšet Carlino vzlykání.

Když se v kuchyni setkal s Elke, zarazil se. Na okamžik mu připadalo, jako by přicházela z jiného života nebo ze snu, který

se skutečným životem neměl nic společného. I tuhle noc ji k sobě přivinul a i tentokrát se zdráhavě podvolila, a on si během toho představoval vášní bezmocnou Carlu.

Následující den, byl doma sám, poprvé zavolal na jedno z čísel zpět. „To jsem já, chtěl jsem se zeptat, jestli je všechno v pořádku.“

„Kdo volá?“ zeptal se mužský hlas.

„Ralf!“

„Jaký Ralf?“

Ebling rychlým stiskem tlačítka hovor ukončil, potom to zkusil s dalším číslem.

„Ralf, proboha! Snažil jsem se ti včera... Já jsem... Já...“

„Pomalů!“ uklidňoval Ebling, zklamaný, že to nebyla žena. „Co se děje?“

„Už takhle nemůžu dál.“

„Tak toho nech.“

„To nemá řešení.“

„Vždycky se nějaký najde.“ Ebling nemohl potlačit zívnutí.

„Ralf, ty mi snad chceš říct, že bych měl... konečně vyvodit důsledky? Že musím až na samý konec?“

Ebling přepínal mezi televizními kanály. Ale neměl štěstí, jako by všude vysílali jen dechovku a truhláře, kteří opracovávali dřevěné desky, anebo reprízy seriálů z osmdesátých let: truchlivý odpovědní program. Proč by se na to měl dívat, proč vlastně byl doma, a ne v práci? Nevěděl. Bylo možné, že prostě jen zapomněl odejít?

„Spolykám celou krabičku!“

„Jasně, jen do toho.“ Ebling sáhl po knize na stole. *Cesta vlastního já k já* od Miguela Aurista Blanca. Na obálce sluneční kotouč. Knížka patřila Elke. Konečky prstů ji odložil.

„Tobě všechno vychází, Ralf. Dostaneš všechno. Ani netušíš, co to znamená být pořád ten druhý. Pořád jen jeden z mnoha, pořád třetí volba. To ty neznáš!“

„Máš pravdu.“

„Já to fakt udělám!“

Ebling vypnul telefon, pro případ, že by ten ubožák ještě zavolal.

Té noci snil o zajících. Byli velcí, na pohled ani trochu legrační, vylézali z hustého mlází, vypadali spíš jako špinaví otrapové než jako milí paňáčci z kresleného filmu a dívali se na něho plannoucíma očima. Za ním v houštině cosi praskalo, otočil se, ale jeho pohyb všechno vyrušil, skutečnost se rozlétla, a on uslyšel Elke, jak říká, že se to nedá vydržet, jak může někdo dýchat tak hlasitě a že by konečně chtěla vlastní ložnici.

Od následujícího rána byl telefon němý. Ebling čekal a naslouchal, ale telefon ne a ne zazvonit. Když po poledni konečně zazvonil, byl na druhém konci jenom jeho šéf, který chtěl vědět, proč poslední dva dny nepřišel do práce, co mu je a jestli se náhodou někde neztratila jeho neschopenka. Ebling se omluvil, odkašlal si na posilněnou, a když jeho šéf řekl, že to není nic hrozného, že se to stává, jen žádný rozruch, je přece letitý spolupracovník, a ví se, co v něm mají, vyhrkly mu zlostí slzy.

Druhý den úmyslně poškodil tři počítače a nastavil jejich základní desku tak, aby se přesně za měsíc všechna data vymazala. Telefon mlčel.

Několikrát se už už chystal vytočit některé z čísel. Palec měl na tlačítku pro volby, a představoval si, že ho dělí jenom chvilka od toho, než uslyší některý z oněch hlasů. Kdyby byl odvážnější, stiskl by tlačítko. Anebo někde založil požár. Anebo se vydal hledat Carlu.

Aspoň že k obědu byl vídeňský řízek. Dvakrát během osmi dnů – podivná náhoda. Proti němu seděl Rogler a odhodlaně žvýkal. „Nová E14,“ říkal s plnou pusou. „Z toho by se jeden

zbláznil. U ní nefunguje skoro vůbec nic. Kdo si ji koupí, může si za to sám.“

Ebling přikývl.

„Ale co se dá dělat?“ zvolal Rogler. „Je nová. Taky bych ji chtěl. Jinak nic.“

„To je fakt,“ přitakal Ebling. „Jinak nic.“

„No tak,“ řekl Rogler. „Přestaň už civět na ten svůj telefon.“

Ebling sebou trhl a schoval mobil do kapsy.

„Ještě nedávno jsi žádněj nechtěl a najednou bez něj neuděláš ani krok. Ale uvolni se, určitě nic není tak důležitý.“ Rogler na okamžik zaváhal. Polkl, potom si strčil do pusy další sousto. „Nechápej to teď prosím špatně. Ale kdo by ti volal?“

V NEBEZPEČÍ

„Román bez hlavní postavy! Chápeš to? Kompozice, spojovací prvky, oblouk, ale žádný protagonista, žádný hrdina procházející dějem.“

„Zajímavé,“ konstatovala Elisabeth unaveně.

Podíval se na hodinky. „Jak to, že už zase máme zpoždění? Včera to bylo úplně stejné, co to vyvádějí, proč se to děje pořád znovu?“

„Prostě se to stává.“

„Všimla sis, že ten chlap naproti vypadá jako nějaký dvounohý pes! Ale kde se ty zpoždění berou, proč nejde ani jednou, aspoň jako pokus, prostě jen tak, proč nejde ani jednou odletět *včas*?“

Vzdychla. V odletové hale bylo přes dvě stě lidí. Mnozí pospávali, několik jich četlo nekvalitně vytištěné noviny. Ze zdi se zubil portrét jakéhosi vousatého politika pod pestrobarevnou vlajkou. Ve stánku byly vystavené časopisy, detektivky, knížky Miguela Aurista Blanca o pomoci v životě a cigarety.

„Myslíš si, že jsou tyhle stroje bezpečné? Chci říct, že to jsou starý letadla, co jim prodali z Evropy. U nás by už nemohly do vzduchu, to přece není žádný tajemství, že ne?“

„Ne.“

„Prosím?“

„Že to není žádné tajemství.“

Leo si mnul čelo. Odkašlal si, otevřel a zavřel pusou, důkladně se vysmrkal. Potom se na ni podíval vodnatýma očima. „To měl být vtíp?“

Neodpověděla.

„Tohle mi snad měli říct před tím, vůbec mě sem neměli zvát, chci říct, neexistují na to nějaký pravidla? Nemůžou mě přece zvát, když to není bezpečný! Všimla sis ty ženský tam naproti, něco právě píše. Proč? Co píše? Ale řekni, žes jenom vtipkovala, tyhle letadla nejsou ve skutečnosti nebezpečný, že ne?“

„Ne, ne,“ řekla. „Neboj.“

„To říkáš, jen abys mě uklidnila!“

Zavřela oči.

„Já to věděl. Vždyť to sám vidím. Jen se podívej támhle! Kdyby tohle byl příběh, patřili bychom k té skupině a před odletem by na nás zapoměli. Kdo ví, co by z toho mohlo být!“

„Co by z toho mělo být? Letěli bychom dalším letadlem.“

„Pokud nějaký další letadlo existuje!“

Elisabeth mlčela. Ráda by si zdřímla, bylo ještě brzy, ale věděla, že by jí to stejně povolil až po přistání. Po celou dobu letu mu bude muset vysvětlovat, že létání je zcela bezpečné a žádné zřízení nehrozí. Potom se musí postarat o zavazadla a i v hotelu to bude ona, kdo musí promluvit s recepčními a zajistit, aby pokojový servis přinesl něco, co by i Leo se svými dětinskými stravovacími návyky uznal za požitelné. A v podvečer musí zařídit, aby byl Leo připraven, až ho přijedou vyzvednout kvůli jeho přednášce.

„Mám pocit, že už to začíná!“ vykřikl.

Vpředu u východu z haly se postavila mladá žena k jednomu z pultů. Pár lidí se zvedlo, chopilo se zavazadel a pomalu se šouralo směrem k ní.

„To ještě chvíli potrvá,“ řekla Elisabeth.

„Uletí nám letadlo!“

„Vždyť právě začali. Potrvá to ještě nejmíň půl hodiny.“

„Odletí bez nás!“

„Proč by prosím tě měli...“

Jenže to už nevydržel a postavil se do fronty. Založila si ruce na prsou a pozorovala, jak se jeho štíhlá postava pomalu šinula kupředu. Nakonec se dostal na řadu, vytáhl palubní lístek a zmizel v tunelu k letadlu. Čekala. Uběhlo patnáct, dvacet, třicet minut a pořád ještě odbavovali jiné cestující. Když už u pultu nikdo nestál, zvedla se a o několik vteřin později byla v letadle. Sunula se chodbičkou uprostřed a usadila se vedle Lea.

„To mi nemůžeš dělat! Myslel jsem, že už nepoletíš. Už jsem přemýšlel, jak přerušit start, jenže tady mi nikdo nerozumí, nemůžu nikomu nic vysvětlit.“

Omluvila se.

„Ale vážně, všechno je to už tak dost náročný, než abych se ještě musel... Viděla jsi tam vpředu ty dvě děti, jsou nějaký divný. Zvlášť ta malá holka. Zelený oči! A letí úplně samy, bez rodičů.“

„Obdivuhodné,“ podotkla.

Dlouze se na ni zadíval. „Chovám se strašně,“ řekl potom. „Že jo?“

„Nojo.“

„Jsem nesnesitelný!“

Zavrtěla hlavou.

„Chápu, že se ti chce domů. Samozřejmě že bych taky hned letěl. Bez tebe bych to nevydržel. Stejně to celé byla od samého začátku chyba, neměl jsem s tím nikdy souhlasit, to je tak hloupý. Poletíme domů? Hned teď?“

„Prosím. Už jen čtvrt hodiny. Uklidni se, prosím.“

Zmlkl. A skutečně se mu podařilo usebrat se a následujících deset minut, zatímco letadlo rolovalo, odpoutávalo se od země a zamířilo k nebi, neříct ani slovo.

Seznámili se před šesti týdny na jednom mimořádně nudném večírku, a až po chvíli, co s ním Elisabeth mluvila, jí došlo, že ten

zvláštní, ale duchaplný muž, který si ustavičně mnul prsty a pohled mu stále utíkal ke stropu, nebyl nikdo jiný než Leo Richter, autor komplikovaných krátkých příběhů plných zrcadlení a nečekaných úhybných manévřů poněkud sterilní vytríbenosti. Teprve před nedávnem si přečetla jeho povídky o lékařce Laře Gaspardové a pochopitelně znala jeho nejznámější příběh o staré ženě a její cestě do švýcarského centra asistované sebevraždy. Následující den se zase viděli, večer nato už s ním šla do jeho bytu skrovně vybaveného nábytkem a k jejímu překvapení projevoval Leo v posteli takovou jistotu, na niž nebyla připravená. Zaryla mu nehty do zad, slastí přivřela oči a zahryzla se mu do ramena, a když po několika vysilujících hodinách jela časným ránem domů, věděla, že by ho chtěla vidět znovu a že pro něho možná bude v jejím životě místo.

V příštích dnech ho poznala ze všech stran: jeho návaly strachu a péče, nadšení, které ho někdy zničehonic zaplavovalo, i fáze soustředění, ve kterých vypadal, že se ztrácí sám v sobě, a když ho oslovila, obrátil se na ni pohledem, jako by nedokázal pochopit, jak se dostala do jeho blízkosti.

Jeho zase fascinovalo její povolání. V rámci programu *Lékaři bez hranic* prý doopravdy skákala padákem, *opravdickým* padákem? A dokonce ve válečné zóně?

Tady pokaždé změnila téma. Věděla, že zvědavost patřila k jeho osobě i povolání, ale o některých věcech nechtěla mluvit. Pro toho, kdo to sám nezažil, to muselo znít jako fráze, tak otřepaně; slova nedokážou popsat, jaké to skutečně bylo. Jaký je to pocit, když člověk musí sám a s nedostatečně hlubokou anestézií amputovat nějakému muži nohy a ztratit ho potom jen několik metrů od čekajícího vrtulníku, ke kterému ho vláčeli palem, jež se mihotalo v nesnesitelném vedru, takže najednou bylo všechno zbytečné, a při zpátečním letu si všimla, že se jí z paměti vytratily

kusy posledních dnů, že se objevovala bílá místa, jako by člověk procházel prožitky tak drsně a cize, že nepatřily cele ke skutečnosti a vzpíraly se vzpomínce. Jak by to měla popsat? Kdo nic nezažil, řekl jí před lety jeden starý doktor, ten rád vypráví, pokud toho ale člověk prožil hodně, najednou nemá, co by vykládal. Věděla ale, že se Leo ledacos dovtipil. Měla stejné povolání jako jeho hrdinka Lara Gaspardová, byla ve stejném věku jako ona, a pokud si matně vzpomínala na sporé popisy jejího zevnějšku, byla jí dokonce podobná. Určitě i kvůli tomu mu připadala zajímavá. Opakovaně si všímala, jak ji sleduje téměř vědeckým pohledem a při tom se mu pohybují rty, jako by si dělal vnitřní poznámky.

O několik týdnů dříve proslovil na akademii v Mohuči přednášku o tom, že kultura sice zemře, že ale není čeho litovat a že se lidstvu bude dařit lépe bez balastu vědění a tradice. Toto je prý věk obrazů, rytmického hluku a mystického soumraku ve věčném Teď – náboženský ideál, skutečnost zrozená mocí techniky. Nikdo opravdu nevěděl, jestli to myslel vážně nebo ironicky, jestli byl nihilista nebo konzervatívec, ale právě proto byl text otištěn, objevily se všelijaké reakce, a německé kulturní instituty na celém světě jej zvaly na přednášku. Z rozmaru souhlasil s okružní cestou po Střední Americe, a když se zeptal Elisabeth, jestli by chtěla jet s ním, ke svému překvapení o tom ani nemusela přemýšlet.

Krátce před přistáním upadl Leo do neklidného spánku. Elisabeth se děsila, co by mohlo vzápětí následovat: Na jejich poslední zastávce už na letišti pojal chorobný odpor vůči vedoucí kulturního institutu, která na sobě měla vlněný kabátek. Mlčky a se zaťatými zuby seděl vedle Elisabeth v autě, a dokonce ji chytil za ruku, když je zastavila policejní hlídka. Pochopitelně se nic nestalo, a policisté okamžitě mávli, aby pokračovali v cestě, ale když